

GAZİANTEP’TE SANAYİ ALT SEKTÖRLERİNİN YAPISAL PROFİLİ: FİRMA, İSTİHDAM, İHRACAT VE TEKNOLOJİ YOĞUNLUĞU*

Hasan Hüseyin AKPİRİNÇ¹
Ersin Kaya SANDAL²

Öz

Bu çalışma, Gaziantep’teki sanayi alt sektörlerini firma sayısı, tesis sayısı, istihdam, ihracat, teknoloji yoğunluk grupları ve çalışan sayısına dayalı ölçek sınıfları (mikro–küçük–orta–büyük) bakımından karşılaştırarak ilin üretim yapısındaki uzmanlaşma ve farklılaşmayı ortaya koyar. Yapılan analiz, Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflamasına (NACE Rev.2) göre oluşturulmuş göstergeleri ile il düzeyi ihracat verilerinin, teknoloji yoğunluğu için uluslararası kabul görmüş dört grupta (yüksek, orta-yüksek, orta-düşük, düşük) tipolojinin kullanılmasına ve organize sanayi bölgelerinin (OSB) mekânsal dağılımının sektör yapısı üzerindeki etkilerinin incelenmesine dayanır. Bulgular, il sanayisinin belirli alt sektörlerde firma ve istihdam bakımından yoğunlaştığını, ihracatın büyük kısmının sınırlı sayıda sektör gruplarında toplandığını ve OSB’ler arasında sektör yoğunluğu, firma, tesis ve çalışan sayısı bakımından anlamlı farklılıklar bulunduğunu göstermektedir. Ayrıca, büyük ölçekli sanayi işletmelerinin belli OSB’lerde kümelenme eğilimi sergilediği, emek-yoğun ve orta teknoloji faaliyetlerinin ise ilin geneline daha yaygın biçimde dağıldığı gözlemlenmiştir. Çalışma, Gaziantep’te sanayi politikası, kümelenme stratejileri, işgücü planlaması ve mekânsal sanayi yönetimine yönelik karar süreçlerine kanıta dayalı girdiler sağlamayı amaçlar.

Anahtar Kelimeler: Gaziantep, Sanayi alt sektörleri, Firma ölçeği, İhracat, OSB.

Structural Profile of Industry Subsectors in Gaziantep: Firms, Employment, Exports, and Technology Intensity

Abstract

This study reveals the specialization and differentiation within Gaziantep’s production structure by comparing industrial subsectors in terms of the number of firms, number of facilities (establishments), employment, exports, technology-intensity groups, and size classes based on employee counts (micro–small–medium–large). The analysis draws on sectoral indicators derived from the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community (NACE Rev.2) classification and province-level export data, employs the internationally recognized four-group typology of technology intensity (high, medium-high, medium-low, low), and examines how the spatial distribution of Organized Industrial Zones (OIZs) shapes the sectoral structure. The findings indicate that provincial industry is concentrated in certain subsectors in terms of firms and employment, that a large share of exports is clustered within a limited set of sector groups, and that there are significant differences across OIZs in sectoral concentration and in the numbers of firms, facilities, and employees. Moreover, large-scale industrial enterprises tend to cluster in particular OIZs, whereas labor-intensive and medium-technology activities are more widely dispersed across the province. The study aims to provide evidence-based inputs to decision-making on industrial policy, clustering strategies, workforce planning, and spatial industrial management in Gaziantep.

Keywords: Gaziantep, Industrial subsectors, Firm size, Exports, Organized industrial zones (OIZs).

* Geliş Tarihi: 10 Kasım 2025, Kabul Tarihi: 14 Aralık 2025

Akpırınç, H.H.; Sandal, E. K. (2025). “Gaziantep’te Sanayi Alt Sektörlerinin Yapısal Profili: Firma, İstihdam, İhracat ve Teknoloji Yoğunluğu”. *Âlemnümâ İnsan ve Toplum*, 2 (3), 87-105.

¹ Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş, Türkiye, hh_ak@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-5195-8046.

² Prof. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye, ersinsandal@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6969-1570

1. GİRİŞ

Sanayi, üretim faktörlerinin mekândaki dağılışı ve örgütlenişi üzerinden yerleşimlerin biçimlenmesini, ulaşım ağlarının kurulmasını ve bölgesel kalkınma süreçlerini belirleyen temel bir etkidir (Doğanay ve Çavuş, 2016). Sanayi ekonomik coğrafyada üretimin örgütlenmesi, istihdam ve mekânsal yapının dönüşümünde başat bir dinamiktir. Türkiye’de 1950 yılından sonra, imalat sektörü de hızlı bir gelişme süreci içine girmiştir (Özgüç, 1987, s. 35). İmalat sanayisi ekonomik faaliyetlerin temel itici güçlerinden biridir; istihdam ve katma değer kanalıyla bölgesel kalkınmayı yönlendirir (Çelik ve Sandal, 2022, s. 1452). Planlı dönemden itibaren sanayi sektörünün Türkiye ekonomisindeki önemi giderek büyümüştür ve coğrafi dağılışı, büyümenin kendisi kadar belirleyici hâle gelmiştir (Işık, 2000, s. 111). 1980’lerden sonra Gaziantep gibi yeni sanayi odaklarının hızla öne çıkması, bölgesel dengesizliklerin seyrini de değiştirmiştir (Işık, 2000, s. 111). Son otuz yılda esnek üretim ilişkilerinin yaygınlaşmasıyla birlikte, sanayinin mekânsal dağılışı da köklü dönüşümler gözlenmiş; bu bağlamda kümelenme, sanayi coğrafyasını açıklayan temel kavramlardan biri olarak öne çıkmıştır (Kaygalak, 2011, s. 170). Bu birikim, sanayinin yer seçimi ve kümelenme dinamikleri üzerinden OSB politikalarıyla bölgesel kalkınmayı yönlendiren stratejik bir düzenek olduğunu açık biçimde ortaya koyar.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nin güneybatısında Akdeniz iklimi ile karasal iklimin etkisi altında bulunan ve 330-1496 m. arasında değişen yükselti değerlerine sahip olan Gaziantep, nüfus (2.193.363) bakımından Türkiye’nin en büyük illerinden birisi olduğu gibi ekonomik açıdan da Türkiye’de önemli bir merkezdir (Şen ve Sandal, 2017, s. 42). Gaziantep, Türkiye’nin güneyinde bulunan önemli bir sınır ili ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nin Mersin Limanı’na en yakın yerleşim yeridir. İl bölgesel konumu nedeniyle, Türkiye’nin batısındaki sanayi kentleri ile doğusundaki yerleşimlerin ilişkisini kuran bir ticaret ve sanayi merkezi haline gelmiştir. Avrupa-Ortadoğu bağlantısı sağlayan karayolu, demiryolu ve uluslararası havalimanı bağlantılarının Gaziantep üzerinden yapılması ilin ticaret ve sanayi özelliğini kuvvetlendirmektedir (Okuducu Başyağcı ve Sat, 2022, s. 3828).

Gaziantep, Türkiye’de sanayinin ve ihracatın yoğun olduğu önemli merkezlerden birisidir. 2024 yılında 10 milyar dolara yaklaşan ihracatıyla ülke genelinde en fazla ihracat geliri elde eden 6. il olmuştur. Gaziantep’in ihracat yapısı hububat-bakliyat-yagli tohumlar, halı, tekstil ve plastik gibi güçlü sektörlerin yanında, ağaç ürünleri ve iklimlendirme sistemleri gibi farklı sektörleri kapsayan geniş bir yelpaze oluşturmaktadır. 2024 yılında hububat-bakliyat-yagli tohumlar ihracatı 2,88 milyar dolar, halı 1,97 milyar dolar ve tekstil 1,48 milyar dolar düzeyine ulaşmıştır (İpekyolu Kalkınma Ajansı [İKA], 2025, s. 3-4). Sanayi sektörünün Gaziantep Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYH) içindeki payı 2023 yılı için %37’dir.

Gaziantep’in sanayide üretim tabanı oldukça gelişmiştir. İstanbul Sanayi Odası’nın (İSO) “İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2024” listesinde Gaziantep’ten 36 firmanın yer alması, şehrin imalattaki derinliğini göstermektedir (Gaziantep Sanayi Odası [GSO], 2025). İl sanayisindeki bu çeşitlilik sektörlerin farklı yönlerden karşılaştırılması ihtiyacını doğurmuştur.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Bu çalışmada Gaziantep sanayi alt sektörleri; firma sayısı, istihdam, ihracat, teknoloji yoğunluğu ve çalışan sayısına göre ölçek sınıfları (mikro-küçük-orta-büyük) üzerinden karşılaştırılmıştır. Firma ve istihdam bilgileri için sanayi kapasite raporu veren firmaların verilerinin bulunduğu Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) sanayi veri tabanındaki 2 kodlu ve 4 kodlu sektörler (NACE Rev.2’nin iki [NACE-2] ve dört [NACE-4] haneli düzeyleri) esas alınmıştır. İl düzeyinde istihdam ve işletme sayıları Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) istatistiklerinden, il-sektör bazlı ihracat verileri Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) raporlarından, OSB’lere ilişkin bilgiler ise ilgili OSB müdürlüklerinden temin edilmiştir. İhracat analizleri TİM’in kendi sektör sınıflandırmasına göre yapılmış; teknoloji yoğunluğu ise NACE Rev.2

kodlarının OECD/Eurostat'ın dört gruplu tipolojisi (yüksek, orta-yüksek, orta-düşük, düşük) ile eşleştirilerek üretilmiştir. Firma ölçeği, yaygın kullanılan tanıma göre istihdam sayısına dayalı olarak mikro (1–9), küçük (10–49), orta (50–249) ve büyük (250+) şeklinde sınıflandırılmıştır.

Veri setleri birleştirilmeden önce aynı yıl ve aynı sınıflama düzeyine çekilmiş, tekrar eden kayıtlar temizlenmiştir. Eksik ya da uyumsuz kodlar kontrol edilmiş, gerekli durumlarda TİM sektörleri ile NACE kodları arasında basit bir eşleştirme tablosu kullanılmıştır. Analizlerde tanımlayıcı istatistikler (toplam, pay, yüzde dağılım, basit değişim) üretilmiştir. OSB verilerinde firma ve çalışan sayıları sektör kırılımında toplanmış; böylece OSB'ler arası yoğunlaşma, ölçek farkı ve istihdam yapısı doğrudan karşılaştırılmıştır. Grafik ve tablolar, okuma kolaylığı için aynı ölçekte sunulmuş; başlıklarda yıl ve kapsam açıkça yazılmıştır.

Sanayinin mekânsal dağılışı için literatür taranarak OSB/KSS konum ve gelişim bilgileri derlenmiştir. ArcGIS Desktop 10.8 ortamında Google Earth uydu görüntüsü tabanı kullanılarak sanayi bölgeleri işaretlenmiş, OSB sınır ve yer bilgileri resmi kaynaklarla kontrol edilmiştir. Harita üretiminde tek projeksiyon tercih edilmiş (UTM 37N/WGS84) ve semboloji sade tutulmuştur. Böylece metindeki istatistiksel bulgular, harita üzerinde mekânsal örüntülerle desteklenmiştir.

Çalışmanın görsel çıktıları üç grupta toplanmıştır. Bunlar: (i) alt sektörler göre firma ve işçi sayısı, (ii) OSB'lerde sektörler göre firma ve işçi sayısı, (iii) sektör ve ülke bazında ihracatın toplam ve yüzde paylarıdır. Bu çıktılar, metindeki yorumları şeffaf ve tekrarlanabilir biçimde desteklemek için kullanılmıştır. Sonuç olarak izlenen yöntem, Gaziantep'te alt sektörlerin yapısını ve mekânsal dağılışı sade, karşılaştırılabilir ve denetlenebilir bir çerçevede ortaya koymayı amaçlamaktadır.

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

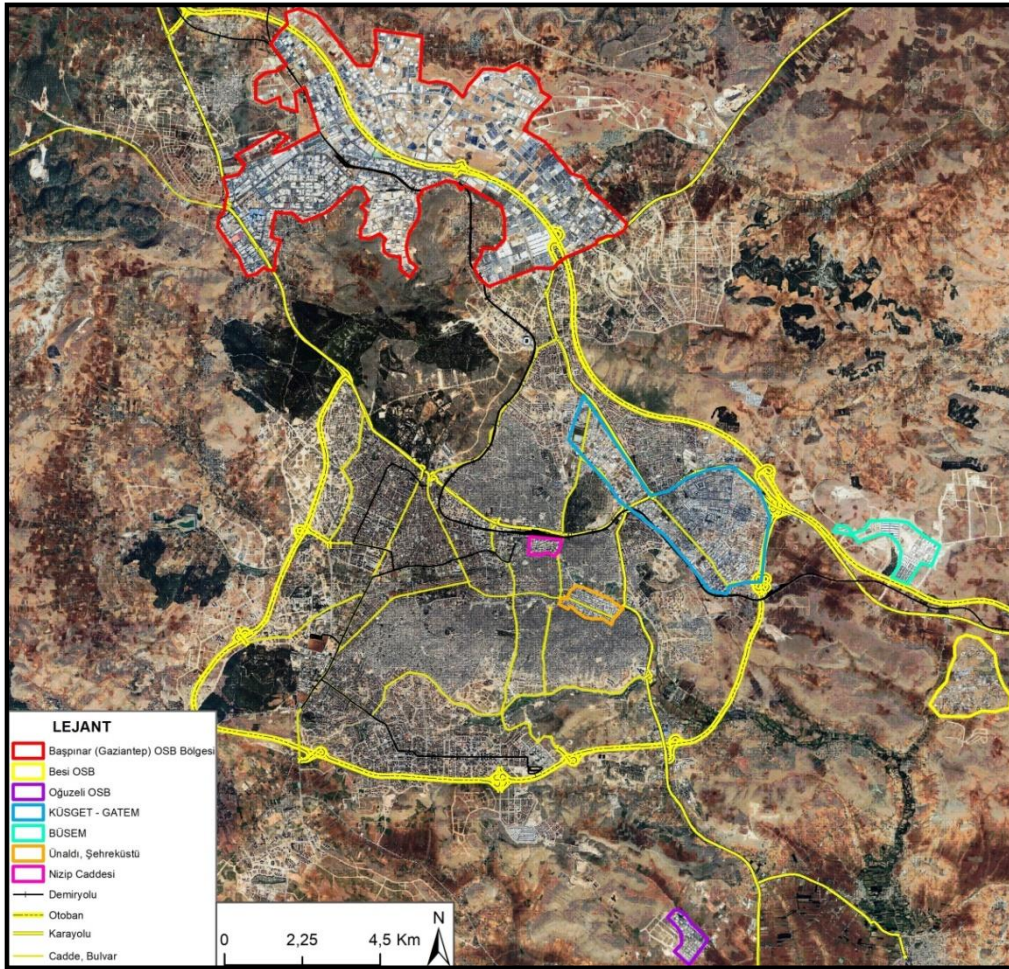
3.1. Gaziantep'te Sanayi Bölgelerinin Mekânsal Dağılışı

Gaziantep'te sanayinin mekânsal dağılışı, kentin doğu-kuzeydoğusunda Başpınar merkezli organize sanayi bölgeleri kuşağında yoğunlaşır. Gaziantep (Başpınar) OSB, alan büyüklüğü bakımından Türkiye genelindeki 270 OSB arasında ilk sırada yer almakta olup, bu yönüyle ulusal sanayi altyapısının lokomotiflerinden biri konumunda bulunmaktadır (İKA, 2025, s. 11). Gaziantep OSB, yeni imara açılan alanlarla birlikte yaklaşık 5500 ha. alanda altı bölgeden oluşur; böylece üretim tesisleri tekil parseller yerine erişilebilirliği yüksek, altyapısı bütünleşik kümelerde toplanır. (Gaziantep Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü [GAOSB], 2025). Organize sanayi bölgeleri ilin en uygun ulaşım ağına sahip alanlarında inşa edilmiştir. Sadece karayolu değil demiryolu ve havaalanına en uygun mesafede konumlandırılarak sanayi ve ticaretin arttırılması sağlanmıştır (Ulusoy ve Turan, 2016, s. 148). Gaziantep OSB bölgesi O-52/E90 otoyolu ve D400 karayoluna yakın mesafededir. Demiryolu ulaşımında ise Narlı-Karkamış hattına bağlanır. 2022 yılında faaliyete giren GAZİRAY toplu ulaşım sistemi ise kent merkezi ile OSB arasındaki işgücü ve lojistik erişimini arttırmıştır.

Güncel durumda Gaziantep il merkezindeki sanayi alanlarına bakıldığında, üç adet sanayi odağı olduğu görülmektedir (Şekil 1). Bu odaklardan ilki, ilde sanayi faaliyetlerinin başladığı alan olan ve günümüzde faaliyetlerin devam ettiği, kale çevresindeki Yaprak mahallesi, Nizip caddesi ve Ünalıdı semtini içine alan bölgedir. İkinci sanayi odağı, 1969 yılında il merkezinin kuzeydoğusunda etaplar halinde kurulan Başpınar OSB'dir (Okuducu Başyağcı ve Sat, 2022, s. 3835-3836). Üçüncü sanayi odağı ise 1967 yılında kent yerleşim alanının doğu sınırında kurulan KÜSGET ve GATEM'dir. Zamanla, 200 ha. alan üzerine kurulu olan küçük sanayi sitesi KÜSGET'in yetersiz kalması nedeniyle 1991 yılında 250 ha. alan üzerinde projelendirilerek faaliyete geçen 25 Aralık Küçük Sanayi Kooperatifi de KÜSGET'e dahil edilmiş ve toplam 450 ha. alandan oluşan bir sanayi bölgesi oluşmuştur. KÜSGET'in batısında ise yine ilave olarak 1,7 ha. alanda Aydınlar Sanayi Sitesi kurulmuştur. 1993 yılında, toplam 250 ha.

alandı 4500 işyerini kapsayacak şekilde kurulan, GATEM faaliyete geçmiştir (Okuducu Başyağcı, 2023, s. 70). Öte yandan Tarıma Dayalı İhtisas OSB olarak Oğuzeli ilçesi Çaybaşı mahallesinde 4500 ha. alan üzerinde Besi OSB bulunmaktadır. Ayrıca kent merkezindeki Küçük Sanayi Sitesi'nin (KSS) doğusunda, 15 farklı sektörü içerecek şekilde planlanan Büyükşehir Sanayi ve Endüstri Merkezi (BÜSEM)'nde inşaat faaliyetleri devam etmektedir. Bu odaklardaki sektör dağılımlarına bakıldığında; kent merkezinde %47'lik oranla tekstil sektörü birinci, %29'luk oranla gıda sektörü ikinci iken OSB'de %44'lük oranla tekstil sektörü birinci, %14'lük oranla gıda sektörü ikincidir. KSS' de ise %27'lik oranla makine-metal sektörü birinci ve %19'luk oranla gıda sektörü ikinci sıradadır (Okuducu Başyağcı ve Sat, 2022, s. 3835-3836). İl genelindeki diğer büyük sanayi alanları ise Nizip, İslahiye ve Oğuzeli ilçelerindeki OSB'lerdir (Şekil 2).

Şekil 1. Gaziantep Kenti ve Yakın Çevresindeki Sanayi Bölgeleri

Kaynak: Google Earth uydu görüntüleri (2025), OSB sınırları ve diğer sanayi alanları yazar tarafından CBS ortamında işlenmiştir.

Şekil 2. Gaziantep İlinde OSB'lerin Dağılımı

Kaynak: Yazar tarafından işlenen OSB konum verileri ve CBS çalışmaları, 2025.

Gaziantep'te sanayinin en yoğun olduğu OSB'lerde farklı sektörlerde firmalar faaliyet göstermektedir. Gaziantep Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü (2025) verilerine göre Gaziantep kent merkezinde Başpınar'da yer alan OSB bölgesinde 1039 ayrı firma faaliyet göstermektedir. Bu firmalardan 938'i tek bir OSB'de faaliyet gösterirken, 90 tanesinin iki ayrı OSB'de, 10 tanesinin üç ayrı OSB'de, 1 tanesinin ise dört ayrı OSB'de sanayi tesisi yer almaktadır. Beş ayrı OSB'deki toplam firma sayısı 1152 olup bunlardan 101 tanesinin birden çok OSB'de faaliyeti bulunmaktadır. 1152 firmanın faaliyet gösterdiği farklı adreslerdeki tesis sayısı ise 1369'dur. Firmaların adresleri incelendiğinde 193 firmanın birden fazla adresi olduğu, 8 adresin ise birden fazla firma tarafından kullanıldığı görülmektedir.

Kentte Başpınar bölgesinde kurulan ilk OSB olan 1. OSB, 1960'larda ilk girişimlerde bulunularak 1969 yılında Türkiye'de ilk defa oluşturulan organize sanayi bölgelerinden biri olarak kuruluşunu tamamlamış olup altyapısı tamamen yapılandırılmış ve tüm parseller yapılaşmıştır. 1.Organize Sanayi Bölgesi 210 ha. alan üzerinde kurulmuş olup ortalama 30 bin kişi istihdam edilmektedir. 1. OSB'de 172 tesiste toplam 127 firma (Tablo 1) yer almakta olup bu firmaların 113'ü toplam 156 tesiste aktif olarak üretim yapmaktadır. 1. OSB'de tekstil (35) ve İnşaat, yapı malzemeleri, muhasebe, ticaret vb. sektörlerde faaliyet gösteren ve diğer olarak gruplandırılan sektörde (32) sanayi tesisi yoğunluğu en fazladır. Firma başına düşen tesis sayısının en yüksek olduğu sektör ise 2,23 ile plastik ambalaj sektörüdür (GAOSB, 2025).

Başpınar bölgesinde yer alan 2.OSB'nin inşaatı 1987 yılında başlamış ve 1997 yılında faaliyete girmiştir. Gaziantep'in 1980'li yıllarda ihracat yapısının sanayi ürünleri lehine gelişme göstermesi ile birlikte yatırım yapmak isteyen sanayicilerin ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kurulan 2. OSB'de günümüzde 450 ha. alan üzerinde sanayi tesisi yer almakta olup ortalama 50 bin kişi istihdam edilmektedir. 2. OSB'de 306 tesiste 254 firma faaliyet göstermektedir. Toplam tesis sayısının %41'ini oluşturan 125 tesiste 93 firmanın faaliyet gösterdiği ve firma başına 1,34 tesisin düştüğü tekstil sektörü 2. OSB'deki en yoğun sektördür. Tekstilden sonra tesis sayısı bakımından yoğunluğun en fazla olduğu sektörler gıda (44) ve diğer (48) sektörlerdir (GAOSB, 2025).

3. OSB'nin inşaatına 1994 yılında başlanmış ve kısa sürede hizmete girmiştir. Toplam 540 ha. alan kaplayan 3. OSB'de 288 parselde bulunan 361 tesiste 312 firma yer almakta olup günümüzde ortalama 55 bin kişiye istihdam sağlanmaktadır. 3.OSB'de 2. bölgede olduğu gibi en fazla tekstil sektöründe yer alan tesisler bulunmaktadır. Tüm sanayi tesisleri içerisinde tekstil

imalat tesisleri %35 (128) orana sahiptir. Firma başına düşen tesis sayısında da 1,33 ile tekstil sektörü ilk sıradadır. Faal olmayan tesisler ise %18 oran ile yoğunluğu en fazla olan ikinci gruptur. (GAOSB, 2025).

4. Organize Sanayi Bölgesi (OSB) 2002 yılında kurulmuştur. Bu sanayi bölgesinin toplam büyüklüğü ilk üç sanayi bölgesinin toplamına eşit olup 1200 hektardır. 4. OSB'nde daha çok orta ve büyük ölçekte üretim yapacak olan firmalara arsa tahsisi yapılmış olup bu bölgede 50000 ve 100000 m²'lik parsel gruplarında planlama yapılmıştır. 4. OSB'de 133 parselde 120 firma ve 158 sanayi tesisi yer almaktadır. Sanayi tesislerinin %46'sında tekstil firmaları faaliyet göstermektedir. Tesislerin %19'u ise üretimin olmadığı boş kategoride gruplandırılmıştır. Kimya (1,5) ve tekstil (1,4) firma başına düşen tesis sayısının en yüksek olduğu sektörlerdir. (GAOSB, 2025).

5. OSB'nin kuruluş çalışmaları 2010 yılında başlamış olup 2013 ve 2014 yılları içinde 2 etap halinde planlama ile 1925 ha. alanda yer tahsisleri yapılmıştır. 5. OSB'de toplam 372 tesiste 339 firma yer almaktadır. Bu tesislerde ortalama 100 bin kişi çalışmaktadır. 1-2-3-4. OSB'lerde olduğu gibi 5.OSB'de de firma ve tesis sayısı açısından tekstil sektörü ilk sıradadır. 5. OSB'de tekstil sektöründe üretim yapan tesis sayısı 158 adet olup, sanayi bölgesindeki toplam tesislerin %42'sini oluşturmaktadır. Diğer sektörler ve plastik ambalaj sektörü en fazla tesisin bulunduğu başka iki sanayi alt sektörüdür (GAOSB, 2025).

Tablo 1. Gaziantep'te Organize Sanayi Bölgelerinde (OSB) Sektörel Bazda Tesis Sayısı

Bölge			(Boş)	Diğer	Geri Dönüşüm	Gıda	Kimya	Makine-Metal	Plastik-Ambalaj	Tekstil	Toplam
Gaziantep (Başpınar)	1. OSB	Firma	14	26	0	21	9	15	13	29	127
		Tesis	16	32	0	26	12	22	29	35	172
	2. OSB	Firma	23	43	5	36	19	13	22	93	254
		Tesis	24	48	5	44	22	14	24	125	306
	3. OSB	Firma	65	59	5	35	19	12	21	96	312
		Tesis	65	64	5	44	21	12	22	128	361
	4. OSB	Firma	23	10	0	12	6	5	12	52	120
		Tesis	30	12	0	13	9	5	16	73	158
	5. OSB	Firma	10	49	11	33	25	31	45	135	339
		Tesis	12	50	11	37	26	33	45	158	372
Nizip OSB		Firma	0	11	1	41	5	7	0	3	68
		Tesis	0	11	1	42	5	8	0	3	70
Oğuzeli OSB		Firma	0	33	1	6	8	12	13	23	96
		Tesis	0	33	1	6	8	12	14	24	98
İslahiye OSB		Firma	0	8	0	16	3	2	3	4	36
		Tesis	0	8	0	16	3	2	3	4	36
Toplam		Firma	135	239	23	200	94	97	129	435	1352
		Tesis	147	258	23	228	106	108	153	550	1573

Not. Tesisler OSB müdürlüklerinin sektörel sınıflandırmasına göre gruplandırılmıştır.

Kaynak: GAOSB, Nizip OSB, Oğuzeli OSB, İslahiye OSB verilerinden yazar tarafından derlenmiştir. 2025

Gaziantep Başpınar organize sanayi bölgelerinde toplam 1152 firma ve bu firmaların kullandığı 1369 tesis bulunmaktadır. Ortalama firma başına düşen tesis sayısı 1,18'dir. Firma ve tesis sayısı 4. OSB'de en az, 5. OSB'de ise en fazladır. Parsel büyüklüğü 4. ve 5. OSB'lerde en fazladır. Dolayısıyla orta ve büyük ölçekli tesislerin büyük kısmı 4. ve 5. OSB'lerde yer almaktadır. Başpınar OSB bölgesinde %38 oran ile en fazla tekstil imalatı yapılan tesisler yer almaktadır. Diğer sektörler grubu ile gıda ve plastik ambalaj sektörleri tesis sayısının en fazla olduğu başka sektörlerdir. Başpınar OSB bölgesinde 519 tekstil, 164 gıda, 136 plastik ambalaj, 90 kimya, 86 makine-metal ve 21 geri dönüşüm tesisi yer almaktadır. 206 tesis diğer kategorisinde gruplandırılırken 147 tesis ise boş-üretim yapılmayan olarak gruplandırılmıştır. Boş tesislerin oranı 3. OSB'de en fazladır. Başpınar OSB'ler bölgesinde katma değer oranı en yüksek

sektör %50 oran ile tekstil sektörüdür. Gıda sektörünün katma değer oranı %18, plastik ambalaj %10, kimya %7, makine-metal %6 ve gruplandırılmamış diğer sektörlerin katma değer oranı %9'dur (GAOSB, 2025).

Başpınar bölgesinde ortaya çıkan yeni altyapı ihtiyaçlarını karşılayabilmek için 2022 yılında 6. OSB bölgesinin altyapı çalışmaları başlamıştır. Toplam 1213 ha. alana yayılacak olan 6. OSB'nin 117 ha. kısmında imar ve parselasyon çalışmaları tamamlanmıştır. 1096 ha. alanda ise bu çalışmalar devam etmektedir. 6. OSB ile birlikte Başpınar OSB bölgesi toplam 5538 ha. alan genişliğine ulaşacak ve Türkiye'nin alan bakımından en büyük OSB bölgesi olma özelliğini devam ettirecektir (GAOSB, 2025). Başpınar OSB sağladığı istihdam yönünden de ülkemizde ilk sırada yer almaktadır. Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu tarafından 2022 yılında yayınlanan verilere göre 241057 kişinin çalıştığı Başpınar OSB istihdamda ülke genelinde ilk sıradadır (Okuducu Başyağcı, 2023, s.67).

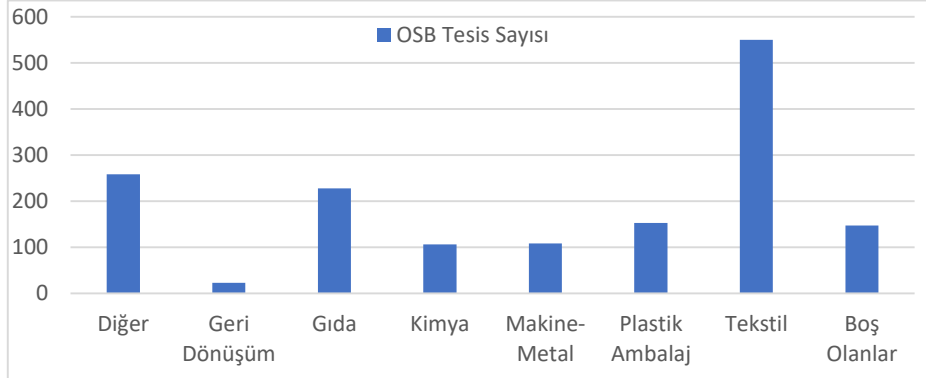
Nizip ilçesinde 245 ha. alan üzerinde kurulmuş olan Nizip OSB'de toplam 70 sanayi tesisinin %60'ı (42) gıda imalatı yapılan tesislerden oluşmaktadır. Nizip'te özellikle zeytinyağı fabrikaları başta olmak üzere zeytin, antepfıstığı ve pamuğa dayalı sanayi faaliyetleri gelişme göstermiştir (Sönmez ve Başkaya, 2013, s. 81). Nizip Organize Sanayi Bölgesinde yer alan faal firmaların 32 tanesi orta-büyük ölçekte olup 2025 Ekim ayı itibari ile 4850 kişi istihdam edilmektedir (Nizip Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü [Nizip OSB], 2025).

1992 yılında KSS olarak kurulan ve havaalanına yakınlığı nedeniyle Havaalanı Sanayi Bölgesi olarak adlandırılan Oğuzeli OSB, 2011 yılında çıkarılan İslah kanunu kapsamında gerekli şartları yerine getirerek 2020 yılında OSB statüsü almıştır. Oğuzeli OSB müdürlüğünden temin edilen firma listesine göre toplam 98 tesisin yer aldığı OSB'de diğer kategorisindeki tesislerden sonra en fazla tekstil (%24), plastik ambalaj (%14) ve makine- metal (%13) sektörleri yoğunudur (Oğuzeli Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü [Oğuzeli OSB], 2025).

2012 yılında 85 ha. alanda kurulan İslahiye OSB'de yer alan toplam 36 tesisin %44'ü gıda sektöründe faaliyet göstermektedir. Tam kapasiteye ulaştığında ortalama 3500 istihdam yaratması beklenen İslahiye OSB istihdam, tesis, firma sayısı ve alan bakımından Gaziantep'in en küçük organize sanayi bölgesidir (İslahiye Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü [İslahiye OSB], 2025).

Gaziantep ilinde yer alan organize sanayi bölgelerinde toplam 1352 firma ve 1573 sanayi tesisi yer almaktadır. En fazla tesis %35 ile tekstil sektöründe faaliyet göstermektedir (Şekil 3). Gruplandırılmamış sektörlerde faaliyet gösteren 258 tesis ise toplam içerisinde %16 orana sahiptir. Gıda sektörü %14 oran ile tekstil sektöründen sonra en fazla tesisin bulunduğu ikinci sektördür. OSB'lerde yer alan sanayi tesislerinin %9'unda ise üretim olmayıp bu tesisler resmi kayıtlarda boş gözükmektedirler. Tekstil ve gıda ile birlikte Gaziantep sanayisinin beş temel sektörünü oluşturan ambalaj (%10), makine (%7) ve kimya (%7) sektörlerinin oranı OSB'lerde toplamda %24'tür.

Şekil 3. Gaziantep İlinde Yer Alan Organize Sanayi Bölgelerinde (OSB) Sektörlere Göre Tesis Sayıları, 2025.

Not. Tesisler OSB müdürlüklerinin sektörel sınıflandırmasına göre gruplandırılmıştır.

Kaynak: GAOSB, Nizip OSB, Oğuzeli OSB, İslahiye OSB verilerinden yazar tarafından derlenmiştir.

3.2. Sektörlere Göre İstihdam

TOBB sanayi veri tabanından elde edilen verilere göre Gaziantep ilinde NACE Rev-2 kod sistemiyle kodlanan sanayi sektöründe 2 kod bazda 33 ana sektör, 4 kod bazda 169 alt sektör bulunmaktadır. 33 ana sektörde 2788 firma bulunmakta olup bu firmalardaki toplam istihdam sayısı ise 170636 kişidir (Tablo 2). 2024 yılı SGK verilerine göre Gaziantep'te özel sektörde işverenlerin yanında sigortalı olarak 376170 kişi çalışmakta olup bu çalışanların %45,4'ü sanayi sektöründe çalışmaktadır (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği [TOBB], 2025).

Tablo 2. Gaziantep'te Sektörlere Göre Firma ve Çalışan Sayısı, 2025.

Sektörler	Firma Sayısı	Çalışan Sayısı
13. Tekstil	523	65648
10. Gıda	464	22452
22. -Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	227	22221
20. -Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	210	9464
17. -Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	79	8268
38. -Atığın toplanması, maddelerin geri kazanımı	124	7057
28. -Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	232	5029
25. -Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	184	4921
35. -Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	27	3945
18. -Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	23	3685
14. -Giyim eşyalarının imalatı	145	3539
31. -Mobilya imalatı	76	3142
15. -Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	144	2086
82. -Büro yönetimi, büro destek ve iş destek faaliyetleri	53	1739
16. -Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı	48	1559
24. -Ana metal sanayii	40	1286
23. -Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	49	976
32. -Diğer imalatlar	18	581
1. -Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri	14	418
27. -Elektrikli teçhizat imalatı	24	386
30. -Diğer ulaşım araçlarının imalatı	9	386
26. -Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	12	288
7. -Metal cevherleri madenciliği	2	261
8. -Diğer madencilik ve taş ocakçılığı	11	260
56. -Yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri	10	253
29. -Motorlu kara taşıtı, treyler ve yarı treyler imalatı	13	233
11. -İçeceklerin imalatı	11	214
21. -Temel eczacılık ürünlerinin imalatı	2	125
45. -Motorlu kara taşıtlarının toptan ve perakende ticareti ile onarımı	3	91
46. -Toptan ticaret (motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)	4	72
62. -Bilgisayar programlama, danışmanlık ve ilgili faaliyetler	3	26
33. -Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı	3	22
12. -Tütün ürünleri imalatı	1	3
Toplam	2788	170636

Not. Sektörler NACE Rev.2 iki haneli imalat sanayi sınıflamasına göre gruplandırılmıştır.

Kaynak: TOBB Sanayi Veri Tabanı (sanayi kapasite raporlarına dayalı kayıtlar), 2025.

3.2.1. Tekstil

Gaziantep'te firma ve çalışan sayısı bakımından ilk sırada yer alan tekstil sektörü il genelinde sanayi sektörünün lokomotifidir. Tekstil sektörü Türkiye genelinde de imalat sanayisinde istihdam, üretim ve ihracatta birinci sırada yer alır (Urhan ve Sandal, 2019, s. 183). 2010 yılında Gaziantep'te tekstil sektöründe 37793 kişi istihdam edilmekteydi (Sosyal Güvenlik Kurumu [SGK], 2025). 2010-2025 arası dönemde bu sektörde çalışan sayısı %74 artmıştır. Tekstil sektöründe çalışan 65648 kişi (Tablo 3) il genelinde özel sektörde bir işverenin yanında çalışan sigortalıların %15,5'ine, sanayi sektöründe çalışanların ise %38,5'ine denk gelmektedir. Tür-

kiye genelinde ise tekstil sektöründeki çalışanların %17,1'i ve firmaların da %2,3'ü Gaziantep'tedir. Bu sektörde Türkiye genelinde firma başına düşen işçi sayısı 19,5 iken Gaziantep'te bu sayı 125,5'tir. Gaziantep Türkiye genelinde istihdam büyüklüğü açısından tekstil sektöründe birinci sıradadır. Firma sayısı açısından ise İstanbul, Bursa ve Denizli'den sonra dördüncü sırada gelmektedir (SGK, 2025).

Tablo 3. Gaziantep'te Tekstil Alt Sektörlerinde Firma ve Çalışan Sayısı, 2025.

Tekstil Alt Sektörleri	Firma	Çalışan
13.10. -Tekstil elyafının hazırlanması ve bükülmesi	154	25140
13.93. -Halı ve kilim imalatı	128	15362
13.30. -Tekstil ürünlerinin bitirilmesi	44	7801
13.95.-Dokusuz kumaşların ve dokusuz kumaştan yapılan ürünlerin imalatı, giyim eşyası hariç	42	6808
13.92.-Giyim eşyası dışındaki tamamlanmış tekstil ürünlerinin imalatı	58	3842
13.20. -Dokuma	22	1923
13.99.-Başka yerde sınıflandırılmamış diğer tekstillerin imalatı	15	1734
13.91.-Örgü (triko) veya tığ işi (kroşe) kumaşların imalatı	46	1633
13.96.-Diğer teknik ve endüstriyel tekstillerin imalatı	10	1168
13.94.-Halat, urgan, kınnap ve ağ imalatı	4	237
Toplam	523	65648

Not. Firmalar NACE Rev.2 sınıflamasına göre tekstil ana sektörü altında yer alan alt sektörler göre gruplandırılmıştır.

Kaynak: TOBB Sanayi Veri Tabanı (sanayi kapasite raporlarına dayalı kayıtlar), 2025.

Tekstil alt sektörleri incelendiğinde halk dilinde iplik fabrikası olarak tanımlanan tekstil elyafının hazırlanması ve bükülmesi alt sektörü tekstil sektöründeki tüm çalışanların %38'ini, firmaların ise %29'unu barındırmaktadır. Türkiye genelinde tekstil elyafının hazırlanması ve bükülmesi alt sektöründe çalışanların %26,3'ü ve firmaların ise %16,4'ü Gaziantep'te olup bu imalat sanayi alt sektöründe istihdam ve firma sayısı bakımından Gaziantep ülkemizde 1. sıradadır. Tekstil sektöründe en fazla istihdam ve firma barındıran ikinci alt sektör halı ve kilim imalatıdır. Bu sektörde ildeki tüm tekstil sektörü çalışanlarının %23'ü, firmaların ise %24'ü bulunmaktadır. Türkiye genelinde ise halı ve kilim imalatı sektöründeki çalışanların %47,5'i ve firmaların da %37'si Gaziantep'te olup istihdam ve firma sayısı bakımından Gaziantep 1. sıradadır. Ülke genelinde istihdam ve firma sayısı bakımından Gaziantep'in 1. sırada olduğu bir diğer tekstil alt sektörü 42 firma ve 6808 çalışanı ile dokusuz kumaşların ve dokusuz kumaştan yapılan ürünlerin imalatı (giyim eşyası hariç) sektörüdür. Türkiye'de bu sektördeki istihdamın %35,3'ü ve firmaların %25'i Gaziantep'te bulunmaktadır (TOBB, 2025).

3.2.2. Gıda

Gaziantep sanayi sektöründe firma sayısı ve istihdam bakımından ikinci sırada yer alan gıda ürünleri imalatı sektöründe 2010 yılında 9052 kişi çalışmaktaydı (SGK, 2025). 15 yıllık süreçte gıda sektöründe çalışanların oranı %148 artmıştır. 2025 yılında gıda sektöründe 464 firmada çalışan 22452 kişi il genelinde özel sektörde bir işverenin yanında çalışan sigortalıların %6'sına, sanayi sektöründe çalışanların ise %13,2'sine denk gelmektedir. Türkiye'de gıda imalatı sektöründeki çalışanların %4,2'si ve firmaların da %1'i Gaziantep'tedir. Bu sektörde Türkiye genelinde firma başına düşen işçi sayısı 10,9 olup Gaziantep'te ise bu sayı 48,4'tür. İstihdam büyüklüğü açısından Gaziantep gıda imalatı sektöründe ülke genelinde İstanbul, İzmir, Manisa, Bursa, Ankara ve Konya'dan sonra yedinci sırada gelmektedir (SGK, 2025). Gaziantep'te gıda sektöründe çalışan sayısı en fazla olan 10 alt sektörde toplam işgücü 19905'tir (Tablo 4).

Tablo 4. Gaziantep'te Gıda Sektöründe Firma ve Çalışan Sayısı En Fazla Olan İlk 10 Alt Sektör, 2025.

Gıda Alt Sektörleri	Firma	Çalışan
10.82.-Kakao, çikolata ve şekerleme imalatı	69	4565
10.61.-Öğütülmüş hububat ve sebze ürünleri imalatı	62	4196
10.72.-Peksimet ve bisküvi imalatı; dayanıklı pastane ürünleri ve dayanıklı kek imalatı	17	2507
10.71.-Ekmek, taze pastane ürünleri ve taze kek imalatı	27	2158
10.39.-Başka yerde sınıflandırılmamış meyve ve sebzelerin işlenmesi ve saklanması	94	2062
10.73.-Makarna, şehriye, kuskus ve benzeri unlu mamullerin imalatı	8	1023
10.89.-Başka yerde sınıflandırılmamış diğer gıda maddelerinin imalatı	22	929
10.91.-Çiftlik hayvanları için hazır yem imalatı	27	892
10.83.-Kahve ve çayın işlenmesi	24	876
10.84.-Baharat, sos, sirke ve diğer çeşni maddelerinin imalatı	31	697
Toplam	381	19905

Not. Firmalar NACE Rev.2 sınıflamasına göre gıda ana sektörü altında yer alan alt sektörlere göre gruplandırılmıştır.

Kaynak: TOBB Sanayi Veri Tabanı (sanayi kapasite raporlarına dayalı kayıtlar), 2025.

Gaziantep'in gıda imalatında en önemli ürün kalemleri; buğday unu, bulgur, makarna, bitkisel sıvı yağlar, kakaolu mamuller, şekerlemeler ve şeker mamulleri, tahin, helva, reçel, antepfıstığı işlemedir (Ulusoy ve Turan, 2016, s. 153). Gıda sanayisinde istihdamın %20'sini oluşturan kakao, çikolata ve şekerleme imalatı alt sektöründe toplam firma sayısının %15'ine denk gelen 69 firmada 4565 kişi çalışmaktadır. Bu alt sektörde istihdam büyüklüğü açısından Gaziantep, İstanbul ve Karaman'dan sonra ülkemizde üçüncü sıradadır. Öğütülmüş hububat ve sebze ürünleri imalatında ise gıda sanayisindeki istihdamın %18,7'sine denk gelen 4196 kişi 62 firmada çalışmakta olup istihdam büyüklüğü açısından Gaziantep, İstanbul'dan sonra ikinci sıradadır. Toplam 2507 kişinin çalıştığı peksimet ve bisküvi imalatında da Gaziantep, ülkemizde İstanbul ve Karaman'dan sonra üçüncü sırada yer almaktadır. Gıda sanayisi alt sektörlerinde istihdam büyüklüğü açısından Gaziantep'in ülke genelinde birinci olduğu tek alt sektör 8 firmada 1023 kişinin çalıştığı makarna, şehriye, kuskus ve benzeri unlu mamullerinin imalatıdır (TOBB, 2025).

3.2.3. Kauçuk ve Plastik Ürünler

Kauçuk ve plastik ürünler imalatı sektörü Gaziantep sanayisinde istihdam edilen işçi sayısı bakımından üçüncü, firma sayısı bakımından ise dördüncü sıradadır. 2010 yılında 5679 kişinin çalıştığı kauçuk ve plastik ürünler sektöründeki istihdam 15 yılda %291 artmıştır (SGK, 2025). 2025 yılında bu sektörde çalışan 22221 kişi Gaziantep genelinde özel sektörde bir işverenin yanında çalışan sigortalıların %5,9'unu, sanayi sektöründe çalışanların ise %13'ünü oluşturmaktadır. Türkiye genelinde kauçuk ve plastik ürünler imalat sanayisinde çalışanların %9,9'u ve firmaların %1,4'ü Gaziantep'tedir. Bu sektörde Türkiye genelinde firma başına düşen işçi sayısı 14,4 olup bu sayı Gaziantep'te 97,9'dur. Kauçuk ve plastik ürünler sektöründe istihdam sayısı bakımından Gaziantep; İstanbul, Bursa ve Kocaeli'nden sonra dördüncü sıradadır (SGK, 2025). Gaziantep'te bu sektörde çalışanların sayısı 22221'dir (Tablo 5).

Tablo 5. Gaziantep’te Kauçuk ve Plastik Ürünler Alt Sektörlerinde Firma ve Çalışan Sayısı, 2025.

Kauçuk ve Plastik Ürünler Alt Sektörleri	Firma	Çalışan
22.22.-Plastik torba, çanta, poşet, çuval, kutu, damacana, şişe, makara vb. paketleme malzemelerinin imalatı	84	9673
22.21.-Plastik tabaka, levha, tüp ve profil imalatı	67	8936
22.23.-Plastik inşaat malzemesi imalatı	24	1831
22.29.-Diğer plastik ürünlerin imalatı	42	871
22.19.-Diğer kauçuk ürünleri imalatı	7	843
22.11.-İç ve dış lastik imalatı; lastiğe sırt geçirilmesi ve yeniden işlenmesi	3	67
Toplam	227	22221

Not. Firmalar NACE Rev.2 sınıflamasına göre kauçuk ve plastik ürünler ana sektörü altında yer alan alt sektörler göre gruplandırılmıştır.

Kaynak: TOBB Sanayi Veri Tabanı (sanayi kapasite raporlarına dayalı kayıtlar), 2025.

Kauçuk ve plastik ürünlerin alt sektörlerinde istihdamın en fazla olduğu sektör plastik torba, çanta, poşet, çuval, kutu, damacana vb. imalatıdır. Bu sektörde 9673 kişi çalışmakta olup kauçuk ve plastik ürünler imalatında istihdam edilen çalışanların %44’ü bu alt sektördedir. Plastik tabaka, levha, tüp ve profil imalatında ise tüm çalışanların %40’ı istihdam edilmektedir. İstihdam açısından bu iki sektörün Türkiye geneli sıralamasına bakıldığında her iki sektörde de İstanbul’dan sonra Gaziantep ikinci sırada gelmektedir (TOBB, 2025).

3.2.4. Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı

Gaziantep sanayisinde kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı sektörü firma sayısı bakımından beşinci, istihdam bakımından ise dördüncü sırada yer almaktadır. 2010 yılında 1066 kişinin çalıştığı kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı sektöründe 15 yıllık süreçte istihdam oranı %788 artmıştır (SGK, 2025). 2025 yılında 14 alt sektörde 210 firmada istihdam edilen 9464 kişi il genelinde özel sektörde bir işverenin yanında çalışan sigortalıların %2,5’ine, sanayi sektöründe çalışanların ise %5,5’ine denk gelmektedir. Türkiye’de kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı sektöründe çalışanların %8,8’i ve firmaların da %2,9’u Gaziantep’tedir. Bu sektörde Türkiye genelinde firma başına düşen işçi sayısı 14,7 olup Gaziantep’te ise bu sayı 45,1’dir. İstihdam büyüklüğü açısından Gaziantep kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı sektöründe ülke genelinde İstanbul, İzmir ve Kocaeli’nden sonra dördüncü sırada gelmektedir (SGK, 2025). Gaziantep’te bu sektörde çalışanların sayısı 9464 kişi olup bu sayının %98’i (9258 kişi) firma ve çalışan sayısının en fazla olduğu 10 alt sektörde istihdam edilmektedir (Tablo 6).

Gaziantep’te kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı alt sektörlerinde en fazla istihdam 3015 kişi ile birincil formda plastik hammaddelerin imalatı sektöründedir. Parfümlerin, kozmetiklerin ve kişisel bakım ürünlerinin imalatı alt sektörü 1655 çalışan ile istihdamın en fazla olduğu ikinci sektördür. Her iki alt sektörün Türkiye genelindeki sıralamasına bakıldığında birincil formda plastik hammaddelerin imalatı sektöründe Gaziantep; İstanbul, Adana ve İzmir’den sonra dördüncü sırada, parfümlerin, kozmetiklerin ve kişisel bakım ürünlerinin imalatı alt sektöründe ise İstanbul, İzmir, Kocaeli ve Tekirdağ’dan sonra Gaziantep beşinci sırada gelmektedir (TOBB, 2025).

Tablo 6. Gaziantep'te Kimyasallar ve Kimyasal Ürünler Sektöründe Firma ve Çalışan Sayısı En Fazla Olan İlk 10 Alt Sektör, 2025.

Kimyasallar ve Kimyasal Ürünler Alt Sektörleri	Firma	Çalışan
20.16.-Birincil formda plastik hammaddelerin imalatı	20	3015
20.42.-Parfümlerin, kozmetiklerin ve kişisel bakım ürünlerinin imalatı	43	1655
20.41.-Sabun ve deterjan ile temizlik ve parlaticı maddeler imalatı	42	860
20.60.-Suni veya sentetik elyaf imalatı	6	818
20.30.-Boya, vernik ve benzeri kaplayıcı maddeler ile matbaa mürekkebi ve macun imalatı	18	755
20.14.-Diğer organik temel kimyasalların imalatı	18	717
20.20.-Haşere ilaçları ve diğer zirai-kimyasal ürünlerin imalatı	4	465
20.59.-Başka yerde sınıflandırılmamış diğer kimyasal ürünlerin imalatı	23	399
20.52.-Tutkal imalatı	17	391
20.15.-Kimyasal gübre ve azot bileşiklerinin imalatı	6	183
Toplam	197	9258

Not. Firmalar NACE Rev.2 sınıflamasına göre kimyasallar ve kimyasal ürünler ana sektörü altında yer alan alt sektörlerle göre gruplandırılmıştır.

Kaynak: TOBB Sanayi Veri Tabanı (sanayi kapasite raporlarına dayalı kayıtlar), 2025.

3.2.5. Kâğıt ve Kâğıt Ürünlerinin İmalatı

Gaziantep'te kâğıt ve kâğıt ürünleri imalatı sektörü firma sayısı bakımından onuncu, istihdam bakımından ise beşinci sırada yer almaktadır. 2010 yılında toplam 1070 kişinin çalıştığı kâğıt ve kâğıt ürünleri imalatı sektöründe istihdam dönem içerisinde %673 artmıştır (Ögel ve Avcı, 2023, s. 1009). 2025 yılında toplam 79 imalatçı firmanın bulunduğu bu sektörde 8268 kişi istihdam edilmekte olup (Tablo 7) il genelinde özel sektörde bir işverenin yanında çalışan sigortalıların %2,2'si, sanayi sektöründe çalışanların ise %4,8'i bu sektörde çalışmaktadır. Türkiye'de kâğıt ve kâğıt ürünleri imalatı sektöründe çalışanların %12,1'i ve firmaların da %2'si Gaziantep'tedir. Bu sektörde Türkiye genelinde firma başına düşen işçi sayısı 17,6 olup Gaziantep'te ise bu sayı 104,7'dir. İstihdam büyüklüğü açısından Gaziantep kâğıt ve kâğıt ürünleri imalatı sektöründe ülke genelinde İstanbul'dan sonra ikinci sırada gelmektedir (SGK, 2025).

Tablo 7. Gaziantep'te Kâğıt ve Kâğıt Ürünleri Alt Sektörlerinde Firma ve Çalışan Sayısı, 2025.

Kâğıt ve Kâğıt Ürünleri Alt Sektörleri	Firma	Çalışan
17.22.-Kâğıttan yapılan ev eşyası, sıhhi malzemeler ve tuvalet malzemeleri imalatı	37	6280
17.21.-Oluklu kâğıt ve mukavva imalatı ile kâğıt ve mukavvadadan yapılan muhafazaların imalatı	15	1025
17.12.-Kâğıt ve mukavva imalatı	6	465
17.29.-Kâğıt ve mukavvadadan diğer ürünlerin imalatı	20	444
17.24.-Duvar kâğıdı imalatı	1	54
Toplam	79	8268

Not. Firmalar NACE Rev.2 sınıflamasına göre kâğıt ve kâğıt ürünleri ana sektörü altında yer alan alt sektörlerle göre gruplandırılmıştır.

Kaynak: TOBB Sanayi Veri Tabanı (sanayi kapasite raporlarına dayalı kayıtlar), 2025.

Kâğıt ve kâğıt ürünleri imalatı alt sektörlerinden kâğıttan yapılan ev eşyası, sıhhi malzemeler ve tuvalet malzemeleri imalatı sektörü 37 firmada 6280 istihdam sayısı ile tüm kâğıt sektöründeki çalışanların %76'sını istihdam etmektedir. Bu alt sektörde istihdam sayısında İstanbul'dan sonra Gaziantep ikinci sırada gelmektedir (TOBB, 2025).

3.2.6. Diğer Sektörler

Atığın toplanması ve maddelerin kazanımı sektöründe Gaziantep'te toplam 124 firmada 7057 kişi istihdam edilmekte olup bu sektör Gaziantep sanayisinde en fazla istihdama sahip altıncı sektördür. Halk arasında geri dönüşüm sektörü olarak tanımlanan bu sektörde Gaziantep istihdam sayısı bakımından İstanbul'dan sonra ikinci sırada olup ülke genelinde bu sektörde

çalışanların %12,3'ü Gaziantep'te yer almaktadır. Fabrikaların ve atölyelerin üretimde kullandığı pompa, kompresör, paketleme hattı gibi endüstriyel makineleri üreten başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı sektöründe Gaziantep genelinde 232 firmada 5029 kişi çalışmaktadır. Bu sektörde Gaziantep ülke genelinde istihdam sayısı bakımından ilk beş il arasına girememektedir (TOBB, 2025).

Saç, profil, çubuk gibi metallerin kesilip bükülerek ürüne dönüştürüldüğü fabrikasyon metal ürünleri imalatında (makine ve teçhizat hariç) Gaziantep'te 184 firmada 4921 kişi istihdam edilmektedir. Bu sektörde Gaziantep ülke sıralamasında istihdam bakımından ilk on içerisinde değildir. Üretim daha çok Gaziantep'teki sanayici ve yapı sektörünün ihtiyacını karşılamaya yöneliktir. Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtım sektörü daha çok hizmet odaklı olup enerjiyi ve ısı/soğucu üretilen şebeke üzerinden tüketiciye ulaştıran bir sektördür. Gaziantep'te büyük kısmı il ihtiyacını karşılamaya yönelik olan 27 firmada toplam 3945 kişi çalışmaktadır. Toplam 23 firmada 3685 kişinin çalıştığı kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması sektöründe Gaziantep istihdam açısından ülke genelinde ilk 10 arasına girememektedir. Bu sektörün alt sektörü olan matbaacılık sektöründe ise 3662 kişi istihdam edilmekte olup Gaziantep ülke genelinde çalışan sayısı bakımından İstanbul'dan sonra ikinci sıradadır (TOBB, 2025).

Gaziantep'te sanayi sektöründe çalışanların %75'i istihdam sayısının en fazla olduğu ilk 5 alt sektörde, %89'u ise istihdam sayısının en fazla olduğu ilk 10 alt sektörde çalışmaktadır. Geriye kalan 23 alt sektörde ise sanayi sektöründe çalışanların %11'i istihdam edilmektedir (TOBB, 2025).

3.3. Firma Çalışan Sayısına Göre Sektörler

Gaziantep sanayisinde büyüklük ölçeklerine göre firmalar incelendiğinde 1-9 arası çalışan bulunduran mikro ölçekte firmaların en büyük orana sahip olduğu görülür. Toplam firmaların %52'si 1 ile 9 arasında çalışan sayısına sahiptir. Bu grupta %20 oran ile gıda imalatı en fazla firmaya sahiptir. %11 ile tekstil imalatı ikinci sırada gelir. Genel olarak en fazla istihdama sahip olan ilk on sektör 1-9 arası işçi çalıştıran mikro ölçekli firmalar arasında da ilk on içerisinde yer almaktadır. Bu da ilin ekonomik yapısının büyük ölçüde KOBİ'lere dayandığını göstermektedir (Türk Kızılay, 2025, s. 23).

10-49 arası işçi çalıştıran küçük ölçekli firmalar, firma sayısının en fazla olduğu ikinci gruptur. Tüm sanayi firmalarının %29,9'una denk gelen 620 firmada çalışan sayısı 10 ila 49 arasındadır. Küçük ölçekli firmalar grubunda tekstil imalatı sektörü 131 (%21,1) firma ile ilk sıradadır. Gıda imalatı ise 71 (%11,4) firma ile ikinci sıradadır. Kauçuk ve plastik ürünler, atığın toplanması ve geri kazanımı, kimyasal ürünler imalatı ve kâğıt-kâğıt ürünleri imalatı 10-49 arasında çalışana sahip firmaların fazla olduğu diğer sektörlerdir (TOBB, 2025).

Gaziantep sanayi sektöründe 50-249 arası çalışana sahip firmalar tüm firmaların %13,4'ünü oluşturmaktadır. Tekstil imalatı yapan firmalar bu ölçek grubunda da en fazladır. 50-249 arası işçi çalıştıran firmaların %37,2'si tekstil sektöründe imalat yapmaktadır. Gıda (%10,4) ve kauçuk-plastik ürünler imalatı (%10) en fazla firmaya sahip diğer sanayi sektörleridir. Gaziantep sanayi sektöründe 250 ve üzeri istihdam sağlayan büyük ölçekli firma sayısı 106'dır (Tablo 8). Bu firmaların %52'si tekstil, %9'u kauçuk ve plastik ürünler, %7'si gıda ve %7'si de kâğıt ürünleri sektöründe faaliyet göstermektedir (TOBB, 2025).

Gaziantep'te en fazla istihdam yaratan sanayi alt sektörleri olan tekstil, gıda, kauçuk ve plastik ürünler, kimyasal ürünler ve kâğıt ürünleri firmaları tüm ölçek gruplarında en fazla firmaya sahip sektörler olup ilk beş içerisinde yer almaktadır. Mikro ölçekli firmalar arasında gıda imalatı sektörü ilk sırada iken, küçük, orta ve büyük ölçekli firmalarda tekstil sektörü firma sayısı bakımından ilk sıradadır. Gaziantep'te yer alan 33 sanayi alt sektöründen 32'sinde 10'dan fazla işçi çalıştıran firma bulunmaktadır. Sadece tütün ürünleri imalatında 10'dan fazla işçi çalıştıran

firma bulunmamaktadır. 31 sektörde 20'den fazla, 30 sektörde 50'den fazla, 23 sektörde 100'den fazla, 16 sektörde 250'den fazla işçi çalıştıran firma bulunmaktadır.

Tablo 8. Gaziantep'te Firma Çalışan Sayısına Göre Sektörler, 2025.

Kod	Sektörler	1-9	10-49	50-249	250+
1	Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri	7	3	3	-
7	Metal cevherleri madenciliği	1	-	-	1
8	Diğer madencilik ve taş ocakçılığı	1	5	1	-
10	Gıda ürünlerinin imalatı	215	71	29	7
11	İçeceklerin imalatı	6	3	1	-
12	Tütün ürünleri imalatı	1	-	-	-
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	122	131	104	55
14	Giyim eşyalarının imalatı	45	26	3	2
15	Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	71	42	6	-
16	Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	28	8	2	1
17	Kâğıt ve kâğıt ürünlerinin imalatı	22	27	18	7
18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	11	5	5	3
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	79	36	11	4
21	Eczacılık ürünlerinin ve eczacılık malzemelerin imalatı	1	-	1	-
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	89	49	28	10
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	19	19	2	-
24	Ana metal sanayii	15	15	4	1
31	Mobilya imalatı	30	16	4	1
32	Diğer imalatlar	11	4	3	-
33	Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı	2	1	-	-
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	11	5	6	5
38	Atığın toplanması, ıslahı ve bertarafı faaliyetleri; maddelerin geri kazanımı	68	40	10	5
45	Motorlu kara taşıtları ve motosikletlerin toptan ve perakende ticareti ile onarımı	1	1	1	-
46	Toptan ticaret (motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)	3	-	1	-
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	74	37	14	1
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	8	-	2	-
27	Elektrikli teçhizat imalatı	13	6	1	-
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	71	43	8	1
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	7	4	1	-
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	5	1	2	-
56	Yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri	4	4	2	-
62	Bilgisayar programlama, danışmanlık ve ilgili faaliyetler	2	1	-	-
82	Büro yönetimi, büro destek ve iş destek faaliyetleri	28	17	6	2
Toplam		1071	620	279	106

Not. Sektörler NACE Rev.2 sanayi alt sektörleri sınıflamasına göre gruplanmış olup, firma ve çalışan sayıları TOBB'a beyan edilen sanayi kapasite raporlarındaki kayıtlı istihdamı göstermektedir.

Kaynak: TOBB Sanayi Veri Tabanı (sanayi kapasite raporlarına dayalı kayıtlar) verilerinden yazar tarafından derlenmiştir, 2025.

3.4. Teknoloji Gruplarına Göre Sektörler

Gaziantep sanayi sektöründe yer alan firmaların teknoloji gruplarına göre dağılımı incelendiğinde düşük teknolojiye sahip sektör grubunda yer alan firmaların %60 oran ile en fazla olduğu görülür. Toplam çalışanların ise %71'i düşük teknoloji grubundaki sektörlerde çalışmaktadır. Düşük teknoloji grubunda tekstil (523) ve gıda (464) firma sayısının en fazla olduğu sektörlerdir. Orta-düşük teknoloji grubunda sanayi sektöründeki tüm firmaların %20'si, tüm çalışanların ise %19'u yer almaktadır. Bu teknoloji grubunda kauçuk ve plastik ürünler imalatı firmaları %45 orana sahip olup bu firmalarda çalışanlar ise orta-düşük teknoloji grubunda çalışanların %76'sını oluşturmaktadır. Orta-yüksek teknoloji grubunda; gruplandırılan tüm firmaların %20'si ve çalışanların ise %10'u yer almaktadır. Bu teknoloji grubunda kimyasalların ve

kimyasal ürünlerin imalatı sektörü firma sayısında %42, çalışan sayısında ise %59 orana sahiptir. Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı sektörü firma (%46) ve çalışan (%31) oranının yüksek olduğu bir diğer sektördür (TOBB, 2025).

Gaziantep sanayi sektöründe yüksek teknolojinin kullandığı iki sektör bulunmaktadır. Bu sektörlerde toplam 14 firma bulunmakta (Tablo 9) olup bunların toplam içerisindeki oranı %0,5'tir. 14 firmada çalışan 413 kişinin toplam içerisindeki oranı ise %0,3'tür. Yüksek teknoloji grubunda yer alan temel eczacılık ürünleri ve eczacılığa ilişkin ürünlerin imalatı sektöründe 2 firmada 125 kişi çalışmaktadır. Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı sektöründe ise 12 firmada 288 kişi çalışmaktadır (TOBB, 2025).

Tablo 9. Gaziantep'te Teknoloji Yoğunluğu Gruplarına Göre Firma ve Çalışan Sayısı, 2025.

Yüksek Teknoloji		Orta-Yüksek Teknoloji		Orta-Düşük Teknoloji		Düşük Teknoloji	
Firma	Çalışan	Firma	Çalışan	Firma	Çalışan	Firma	Çalışan
14	413	505	16091	503	29426	1532	111177

Not. Sektörler, NACE Rev.2 kodlarının OECD/Eurostat'ın dört gruplu teknoloji yoğunluğu tipolojisine göre sınıflandırılmasıyla elde edilen teknoloji grupları altında toplanmıştır. Firma ve çalışan sayıları TOBB'a beyan edilen sanayi kapasite raporlarındaki kayıtlı istihdamı göstermektedir.

Kaynak: TOBB Sanayi Veri Tabanı (sanayi kapasite raporlarına dayalı kayıtlar) verilerinden yazar tarafından derlenmiştir, 2025.

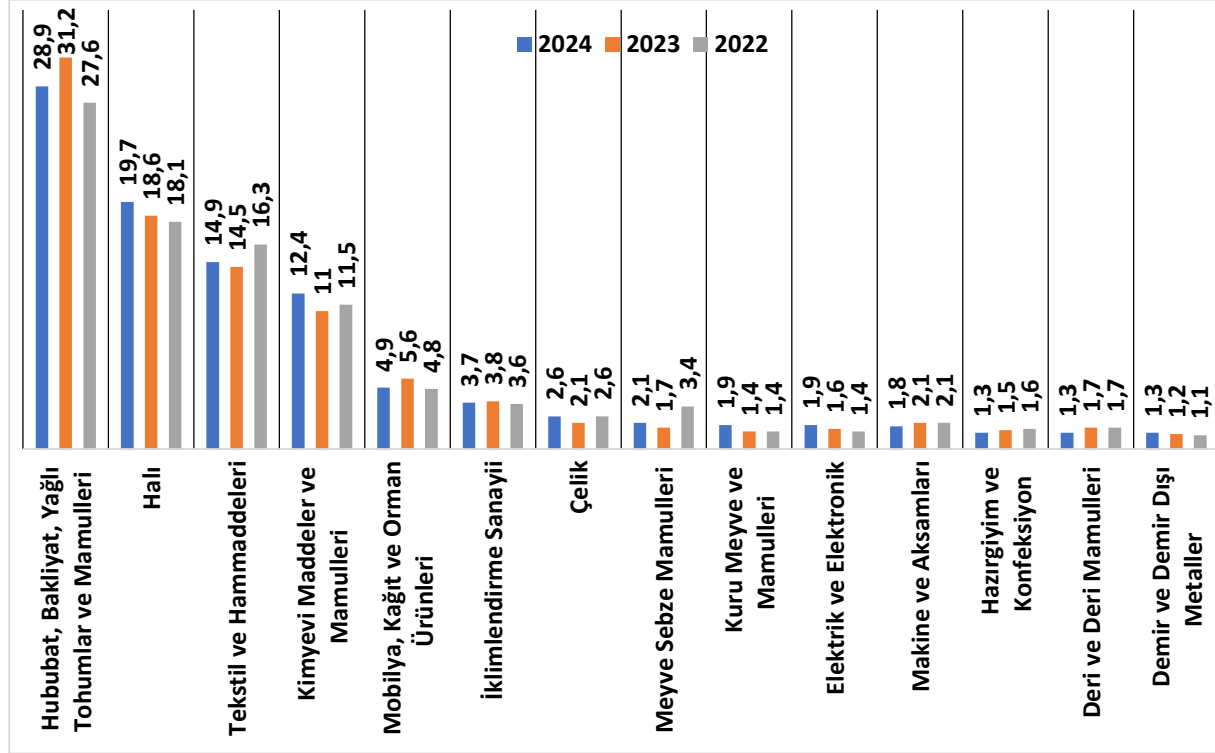
3.5. Sanayi ve İhracat Sıralamasına Göre Sektörler

Türkiye'de 1950'li yıllarda antepfıstığı ihracatı ile ilk ihracatçı illerden olan Gaziantep (Söylemez ve ark., 2012, s. 15) 2024 yılında 9.990.854 (bin \$) ihracat ve 6.815.060 (bin \$) ithalat yapmıştır. En fazla ihracat yapan iller sıralamasında 6. sırada olan Gaziantep'te 2024 yılı için ihracatın ithalatı karşılama oranı %151'dir (Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], 2025). 2024 yılında Gaziantep'ten toplam 186 ülkeye ihracat gerçekleştirilmiş olup aynı yıl en fazla ihracatın yapıldığı ilk beş ülke ise sırasıyla Irak (1.825.414,680 \$), ABD (1.032.276,320 \$), Suriye (481.262,010 \$), Birleşik Krallık (458.960,890 \$) ve İtalya'dır (349.165,680 \$). Veriler, Gaziantep'in dış ticarete tek bir pazara bağımlı kalmadan çoklu pazarlarla güçlü bir ilişki kurduğunu ve bu sayede ihracat risklerini dağıttığını göstermektedir. Bu çeşitlilik, yatırımcılar açısından hem mevcut ihracat gücünü hem de yeni pazar fırsatlarını işaret eden olumlu bir göstergedir (İKA, 2025, s. 3). Gaziantep'ten Irak'a en fazla ihracat yapan sektörler sırasıyla hububat-bakliyat ve yağlı tohumlar, halı, tekstil-hazır giyim, kimyevi maddeler ve mamulleri sektörleridir. Gaziantep'ten ABD'ye yapılan ihracatta ise sırasıyla halı, hububat-bakliyat-yagli tohumlar, kimyevi maddeler sektörlerinin oranı en fazladır (Türkiye İhracatçılar Meclisi [TİM], 2025).

İhracat oranlarına göre sektörlerin karşılaştırılması yapılırken TİM ve bölgesel ihracat birliklerinin kullandığı TİM 26 sektör sınıflandırılması dikkate alınmıştır. 2024 yılında Gaziantep'te 26 sektörden 24'ü ihracat yapmıştır. İhracatın yapılmadığı sektörler; diğer sanayi ürünleri sektörü ile gemi yat ve hizmetleri sektörüdür. Gaziantep'ten ihracat yapan 24 sektörden 14'ü -her biri en az 125 milyon dolar ve üzeri ihracat yapan sektörlerden olup- toplam ihracatın %98,4'ünü gerçekleştirmiştir. En fazla ihracat yapılan sektör %28,9 oranı ile hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri sektörüdür (Şekil 4). Bu sektörde en fazla ihracatı yapılan ürünler sırasıyla makarna, ayçiçek yağı ve pastacılık ürünleridir. İhracatta ikinci sırada ise %19,7 oran ile halı sektörü gelmektedir. Tekstil ve hammaddeleri (%14,9) ile kimyevi maddeler ve mamulleri (%12,4) sektörleri 1 milyar doların üzerinde ihracat gerçekleştiren diğer iki sektördür. Tekstil sektöründe sırasıyla iplik, kumaş ve elyaf en fazla ihracatı yapılan ürünlerdir. Kimyevi maddeler ve mamulleri sektöründe ise en fazla ihraç edilen ürünlerin başında plastikler ve mamulleri yer almakta, bu grubu temizlik ve hijyen ürünleri ile diğer kimyasal ürünler izlemektedir.

İlk dörtte yer alan bu sektörler Gaziantep'in 2024 yılındaki toplam ihracatının %76'sını gerçekleştirmiştir. Halı ve kimya sektörleri üç yıllık dönemde paylarını artırırken, tekstil 2023'teki düşüşün ardından 2024'te kısmi bir toparlanma göstermiş, hububat-bakliyat ise 2023'te dönem içerisindeki en yüksek orana ulaştıktan sonra 2024'te sınırlı bir düşüş göstermiştir. Diğer tüm sektörlerin payları %5'in altındadır. Bu durum ilin ihracatında genel olarak çeşitliliğin ve belirgin bir uzmanlaşmanın olduğunu göstermektedir.

Şekil 4. Gaziantep'te sektörlerin toplam ihracat içindeki payı, 2022-2024 (%).

Not. Sektörler, Türkiye İhracatçıları Meclisi'nin (TİM) ihracat istatistiklerindeki ana sektör sınıflamasına göre gruplanmış, değerler ilgili yıllarda Gaziantep'in toplam ihracatı üzerinden hesaplanan oranları göstermektedir.

Kaynak: Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM) illere göre sektör ihracat istatistikleri, 2022-2024, (2025).

Türkiye İhracatçıları Meclisinin her yıl yayınladığı en fazla ihracat yapan ilk 1000 firma listesine 2024 yılında Gaziantep'ten 60 firma girmiştir (Tablo 10). Sektörlere göre bakıldığında 18 firma ile gıda sektörü en yüksek orana sahiptir. Gıda sektöründe Türkiye geneli en fazla ihracat yapan ilk dört firmanın üçü Gaziantep firmasıdır. İkinci sırada 14 firma ile tekstil sektörü gelmektedir. Tekstil sektörü içerisinde en fazla halı ihracatı yapılmaktadır. Türkiye genelinde en fazla halı ihracatı yapan 10 firmanın 9'u Gaziantep'te üretim yapmaktadır. İstihdam ve firma sayısında olduğu gibi ihracatta da tekstil ve gıda firmaları en fazla orana sahiptir. Ayrıca adının açıklanmasını istemeyen veya araştırmaya katılmayanlar ile diğer sektörlerden toplam 25 firma ilk 1000 arasındadır. (TİM, 2025).

İstanbul Sanayi Odası tarafından her yıl açıklanan İSO 500 ve İSO ikinci 500 firmaları listesinde Gaziantep'ten en fazla gıda ve tekstil sektöründe olmak üzere firmalar yer almaktadır. Her iki listede de en az 5 sektörden firmaların yer alması Gaziantep sanayi sektöründe çeşitliliğin fazla olduğunu göstermektedir.

Tablo 10. Gaziantep’te 2024 yılında İSO 500, İSO 501-1000 ve TİM 1000 listelerine giren firmaların sektörel dağılımı.

Sektörler	İSO 500	İSO 501-1000	TİM 1000
Diğer	4	5	25
Gıda	12	13	18
Tekstil	10	17	14
Makine-Metal	-	-	2
Kimya	-	1	-
Plastik Ambalaj	3	-	1
Toplam	29	36	60

Not. Tabloya, merkez adresi veya üretim tesisi Gaziantep’te bulunan ve 2024 yılı için İSO 500, İSO 501-1000 ile TİM İlk 1000 İhracatçı Firma listelerinde yer alan firmalar dahil edilmiştir.

Kaynak: İstanbul Sanayi Odası (İSO) “Türkiye’nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2024” ve “Türkiye’nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2024” listeleri ile Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM) “İlk 1000 İhracatçı Firma 2024” verilerinden derlenmiş ve yazar tarafından hesaplanmıştır (2025).

4. SONUÇ

Bu çalışma, Gaziantep’te sanayi alt sektörlerinin firma yapısı, istihdam, ihracat ve teknoloji yoğunluğu bakımından belirgin bir uzmanlaşmaya sahip olduğunu göstermektedir. Bulgular, tekstil, gıda, kauçuk ve plastik ürünler, kimyasallar ve kimyasal ürünler alanlarında sektör paylarının il ortalamasının üzerinde yoğunlaştığını ve ihracatın önemli ölçüde bu sektörlerde toplandığını ortaya koymaktadır. Firma ölçek dağılımı incelendiğinde; mikro ölçekli firmaların toplam içerisindeki oranı %52, küçük ölçekli firmaların oranı %30, orta ölçekli firmaların oranı %14 ve büyük ölçekli firmaların oranı ise %5’tir. Mikro ölçekli firmalar içerisinde gıda imalatı yapan firmalar en fazladır. Küçük, orta ve büyük ölçekli firmalarda ise tekstil imalatı yapan firmalar en fazladır. Gaziantep’te yer alan sanayi firmalarının %60’ı düşük, %20’si orta-düşük, %20’si orta-yüksek, %0,5’i yüksek teknoloji grubunda yer almaktadır. Düşük teknoloji grubunda tekstil ve gıda firmaları, orta-düşük teknoloji grubunda kauçuk ve plastik ürünler imalatı firmaları, orta yüksek teknoloji grubunda ise kimyasallar ve kimyasal ürünler imalatı firmaları en fazla orana sahiptir. İhracatta en yüksek orana sahip sektörler gıda, tekstil ve kimyasal ürünler imalatıdır. 2024 yılında 125 milyon dolar ve üzeri ihracat büyüklüğüne ulaşan 14 sanayi alt sektörü toplam ihracatın %98,4’ünü yapmıştır. İhracatta sırasıyla Irak, ABD, Suriye, İngiltere ve İtalya en yüksek paya sahiptir.

Gaziantep’te verimliliği yüksek büyük ölçekli firmaları teşvik edecek desteklerin OSB’lerde yoğunlaştırılması, ihracatın sektör ve pazar çeşitliliğinin artırılması, orta yüksek ve yüksek teknoloji gruplarına geçişi arttıracak Ar-Ge çalışmalarının artırılması ve OSB yönetimlerinde arsa tahsisi, ortak lojistik/enerji altyapısı ve nitelikli işgücü hizmetlerinin sektörün ihtiyaçlarına göre farklılaştırılması önerilmektedir. Bu adımlar, ilin sanayisinde verimlilik ve dayanıklılığı arttıracak; ihracatı daha dengeli ve katma değer odaklı bir yapıya dönüştürecektir..

KAYNAKÇA

- Çelik, E., ve Sandal, E. K. (2022). Türkiye imalat sanayii ve alt sektörlerinin bölgesel yoğunlaşma yapısı: 2011–2020 yılı karşılaştırmalı yerleşme katsayısı analizi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(3), 1452–1468. <https://doi.org/10.33437/ksusbd.1122318>
- Doğanay, H., ve Çavuş, A. (2016). *Türkiye ekonomik coğrafyası* (7. bs.). Pegem Akademi.
- Işık, Ş. (2000). Türkiye’de sanayi faaliyetlerinin dağılışında meydana gelen değişimler (1982–1996). *Ege Coğrafya Dergisi*, 11(1), 111–130.

- İpekyolu Kalkınma Ajansı. (2025). *Gaziantep yatırım ortamı raporu*. İpekyolu Kalkınma Ajansı.
- Kaygalak, İ. (2011). Türkiye’de sanayi kümelenmesi ve sanayinin yer seçimindeki yeni eğilimler. İçinde *TÜCAUM VI. Ulusal Coğrafya Sempozyumu 2010: Bildiriler kitabı* (ss. 169–180). Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi (TÜCAUM).
- Okuducu Başyağcı, İ., ve Sat, N. A. (2022). Gaziantep sanayi sektörünün tarihsel süreçte gelişimi. *Social Sciences Studies Journal*, 8(104), 3823–3841. <https://doi.org/10.29228/sssj.65959>
- Okuducu Başyağcı, İ. (2023). *Tekstil sektöründeki firmalar arasında yakınlık ve sosyal ağ ilişkileri: Gaziantep örneği* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi.
- Ögel, C., ve Avcı, S. (2023). Gaziantep imalat sanayinin yoğunlaşma katsayısı ile analizi. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(2), 1000–1016. <https://doi.org/10.11616/asbi.1265986>
- Özgüç, N. (1987). Türkiye’de sanayi faaliyetlerinin gelişmesi, yapısı ve dağılışı. *Coğrafya Dergisi*, 2, 35–70.
- Sönmez, M. E., ve Başkaya, Z. (2012). Sanayi ve ulaşım fonksiyonlarına bağlı gelişen bir şehir: Nizip. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 17(28), 79–102.
- Söylemez, S. A., Arslan, G. E., Erenler Çakar, G., Kalaycıoğlu, S., ve Özgen, L. (2012). *Gaziantep sanayisi ve dinamikleri* (Discussion Paper No. 2012/83). Turkish Economic Association. <https://www.econstor.eu/handle/10419/81688>
- Şen, Ö., ve Sandal, E. K. (2017). Gaziantep ilinde üç yıldız analizi yöntemi ile endüstriyel kümelenme analizi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 22(38), 39–62. <https://doi.org/10.17295/ataunidcd.310308>
- Türk Kızılayı. (2025). *İl bazlı sosyoekonomik sektör mevcut durum raporu (Gaziantep)*. Türk Kızılayı Yayınları.
- Urhan, F. B., ve Sandal, E. K. (2019). Spatial patterns of Turkish textile industry: Comparative location quotient analysis for 2009 and 2015. *International Journal of Geography and Geography Education (IGGE)*, 40, 172–189. <https://doi.org/10.32003/iggei.537354>
- Ulusoy, R., ve Turan, N. (2016). Gaziantep ekonomisinin Ortadoğu açısından önemi. *Gazi Akademik Bakış*, 9(18), 141–165. <https://doi.org/10.19060/gav.320741>
- Çevrimiçi Kaynaklar**
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2025, 31 Ocak). *Dış ticaret istatistikleri, Aralık 2024* (Bülten No: 53538). Erişim tarihi: 05.11.2025, <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?dil=1&p=D%C4%B1%C5%9F-Ticaret-%C4%B0statistikleri-Aral%C4%B1k-2024-53538>
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB). (t.y.). *Sanayi veri tabanı (NACE Rev.2 sınıflamasına göre)*. Erişim tarihi: 05.11.2025, https://sanayi.tobb.org.tr/kitap_nace.php
- Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM). (2025). *Türkiye’nin İlk 1000 İhracatçı Firması Araştırması 2024* [Çevrim içi veri]. Erişim tarihi: 05.11.2025, <https://tim.org.tr/tr/turkiyenin-ilk-1000-ihracatci-arastirmasi-2024>
- Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK). (t.y.). *SGK istatistik yıllıkları ve yıllık istatistikler* [Veri tabanı]. Erişim tarihi: 03.11.2025, <https://www.sgk.gov.tr/Istatistik/Yillik/fcd5e59b-6af9-4d90-a451-ee7500eb1cb4>
- Gaziantep Organize Sanayi Bölgesi (GAOSB) Müdürlüğü. (t.y.). *OSB firmaları listesi*. Erişim tarihi: 01.11.2025, <https://gaosb.org.tr/osb-firmalari.html>
- Gaziantep Sanayi Odası (GSO). (t.y.). *Raporlar* [Çeşitli sektör raporları]. Erişim tarihi: 01.11.2025, <https://gso.org.tr/tr/yayinlar/kategori/raporlar-4.html#>
- Nizip Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü. (t.y.). *Nizip OSB firmalar listesi*. Erişim tarihi: 01.11.2025, <https://www.niziposb.org/firmalar/>

İslahiye Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü. (t.y.). *İslahiye OSB firmalar listesi*. Erişim tarihi: 01.11.2025, <https://www.islahiyeosb.org/Firmalar/tabid/20169/Default.aspx>
Oğuzeli Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü. (t.y.). *Oğuzeli OSB firmalar listesi*. Erişim tarihi: 01.11.2025, <https://www.oguzeliosb.org.tr/Firmalar/tabid/19244/Default.aspx>
İstanbul Sanayi Odası (İSO). (t.y.). *İSO 500 ve İSO 2. 500 büyük sanayi kuruluşu listeleri* [Kurumsal liste ve raporlar]. Erişim tarihi: 03.11.2025, <https://www.iso500.org.tr/>

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Yazarların Katkı Oranı

1. yazar %50, 2. Yazar %50 oranında katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması

Çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Destek ve Teşekkür

Herhangi bir kurum veya kuruluş tarafından destek alınmamıştır.

Etik Komisyon Onayı

Etik kurul onayı gerektiren bir çalışma yoktur.